

**Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van
beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren**

SFDR Delegated Regulation Annex 1

Stichting Pensioenfonds Provisum

juni 2024

Pensioenfonds Provisum is in het kader van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) verplicht jaarlijks deze template met duurzaamheidsinformatie te publiceren.

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

Financiëlemarktdeelnemer Stichting Pensioenfonds Provisum (LEI 724500K3LLF0262T8394)

Samenvatting

Stichting Pensioenfonds Provisum (verder te noemen Provisum of het fonds) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring is de geconsolideerde verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren van het fonds.

Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van 17 februari 2023 (zijnde de datum waarop de belangrijkste ongunstige effecten voor het eerst in aanmerking zijn genomen) tot en met 31 december 2023 en bevat de volgende onderdelen:

- Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren;
- Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren;
- Engagementbeleid;
- Verwijzingen naar internationale normen.

Deze verklaring bevat nog geen historische verklaring omdat deze rapportage over de eerste referentieperiode gaat en het fonds geen betrouwbare data over eerdere periodes volgens de SFDR-rekenmethodiek heeft.

Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren waar Provisum in meer of mindere mate rekening mee houdt. We geven aan wat de effecten van het afgelopen jaar zijn geweest, geven hier waar nodig een toelichting bij en gaan in op de genomen maatregelen en geplande maatregelen voor de volgende referentieperiode.

**Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren
indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd**

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023	Effecten 2022	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN						
Broeikasgasemissies	1. BKG-emissies	Scope 1-BKG-emissies	6.070 ton CO2e	n.v.t.	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 1 omvat de uitstoot die een bedrijf zelf, direct, genereert.	Provisum heeft geen kwantitatieve doelstelling op deze indicatoren. Wel wil het de CO2-uitstoot stapsgewijs verminderen en wordt er gestreefd naar een grotere vermindering van de CO2-intensiteit dan de benchmark MSCI World. Daarnaast wordt gekeken naar de ontwikkeling ten opzichte van de custom benchmark (dit is inclusief alle uitsluitingen). Genomen maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> - Uitsluiting van enkele fossiele scores, te weten steenkool, arctic olie en olie uit teerzand. - Engagement activiteiten via Sustainalytics.
		Scope 2-BKG-emissies	2.550 ton CO2e	n.v.t.	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 2 omvat de uitstoot	

					die een bedrijf indirect genereert, bijvoorbeeld door haar energieverbruik.	<ul style="list-style-type: none"> - Stem-en engagementactiviteiten via beleggingsmanagers. - CO2-reductie overlay via vermogensbeheerder State Street.
		Scope 3-BKG-emissies	169.975 ton CO2e	n.v.t.	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 3 omvat de uitstoot van de gehele waardeketen, dus inclusief afnemers en leveranciers.	<p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregelen. - Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's waaronder SDG 13 (klimaatactie).
		Totale BKG-emissies	178.595 ton CO2e	n.v.t.		
	2. Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	21 ton CO2e/EURm (scope 1 + 2)	n.v.t.	Dit is de uitstoot van BKG van onze beleggingen gedeeld door de omvang van onze portefeuille.	
	3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	47 ton CO2e/EURm (scope 1 + 2)	n.v.t.	Dit betreft de uitstoot van BKG per miljoen belegde euro's. Het geeft aan hoe vervuilend de portefeuille is <u>onafhankelijk van</u>	

					de omvang van de portefeuille.	
	4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	6,45%	n.v.t.		
	5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen	Verbruik: 57,43% Productie: 20,30%	n.v.t.	Dit is het aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie. Dit is het aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.
	6. Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten:		n.v.t.		Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator. Genomen maatregelen: via de CO2-reductie overlay uitgevoerd door vermogensbeheerder State Street stuurt Provisum op deze indicator. Geplande maatregelen: - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregel. - Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's
- Landbouw, bosbouw en visserij (GWh/EURm)		1,71				
- Constructie (GWh/EURm)		0,08				
- Elektriciteit, gas, stoom en klimaatregeling sector (GWh/EURm)		2,82				
- Fabricage (GWh/EURm)		0,23				

		- Mijnbouw en steengroeven (GWh/EURm)	1,41			waaronder SDG 13 (klimaatactie).
		- Vastgoedactiviteiten (GWh/EURm)	0,36			
		- Transport en opslag (GWh/EURm)	1,39			
		- Watervoorziening, riolering, afval beheer & sanering (GWh/EURm)	0,65			
		- Groot-en detailhandel & reparatie van auto's, voertuigen & motorfietsen (GWh/EURm)	0,08			
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	6,51%	n.v.t.		De doelstelling van Provisum is om het negatieve effect op biodiversiteit en waterkwaliteit veroorzaakt door ondernemingen waarin het fonds belegt, te voorkomen en/of te verminderen.
Watergehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,00	n.v.t.		<p>Genomen maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitsluiting van bedrijven die betrokken zijn bij Palmolie, Global Compact schenden of betrokken zijn bij ernstige incidenten. - Engagementactiviteiten via beleggingsmanagers en Sustainalytics. <p>Geplande maatregelen:</p>

						<ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregel. - Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's.
Afval	9. Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	1,88	n.v.t.		Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.
INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSONSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPTE EN OMKOPING						
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0,19%	n.v.t.		Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator. Wel heeft Provisum zich gecommitteerd aan het IMVB-convenant van de NL pensioensector en daarmee aan de VN Global Compact en de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Genomen maatregelen:
	11. Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren	54,77%	n.v.t.		

	naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO -richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO -richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN -beginselen of OESO -richtsnoeren kunnen worden aangepakt				<ul style="list-style-type: none"> - Uitsluitingen van bedrijven die Global Compact schenden en die betrokken zijn bij ernstige incidenten. - Engagementactiviteiten via beleggingsmanagers en Sustainalytics. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregelen. - Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's.
	12. Niet -gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet -gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	17,04%	n.v.t.	Het verschil tussen het gemiddelde bruto uurloon van vrouwen en mannen, uitgedrukt als % van het gemiddelde bruto uurloon van mannen.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.
	13. Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	35,36% vrouwen	n.v.t.	Dit is als volgt berekend: gewogen gemiddeld aantal vrouwelijke bestuursleden / gewogen gemiddeld aantal bestuursleden.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.

	14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,00%	n.v.t.		<p>Provisum wenst niet te beleggen in controversiële wapens.</p> <p>Genomen maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitsluiten van bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregel. - Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's.
--	--	---	-------	--------	--	--

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023	Effecten 2022	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd (scope 1 + 2)	149 tonCO2e/EURm	n.v.t.	De BKG-uitstoot per land wordt gemeten als de uitstoot per miljoen EUR aan BBP.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief	4 landen 7,27%	n.v.t.		Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator. Het wenst echter niet te beleggen in

		aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht				<p>staatsobligaties van landen die onvoldoende scores op het gebied van mensenrechten en/of corruptie.</p> <p>Genomen maatregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op de uitsluitingslijst plaatsen van landen die onvoldoende scores op het gebied van mensenrechten. <p>Geplande maatregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregel.
--	--	---	--	--	--	---

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023	Effecten 2022	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	0	n.v.t.	Hier is de informatie opgenomen van 2 onroerend goed fondsen. Van de andere 2 fondsen is geen informatie ontvangen.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.

Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	0,83	n.v.t.	Hier is de informatie van 2 onroerend goed fondsen opgenomen. Van de andere 2 fondsen is geen informatie ontvangen.	Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator. en stuurt niet op deze indicator.
Aanvullende indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping						
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	Gevallen van discriminatie	<p>1. Aantal gemelde gevallen van discriminatie bij ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als gewogen gemiddelde</p> <p>2. Aantal gevallen van discriminatie dat bij ondernemingen waarin is belegd tot sancties heeft geleid, uitgedrukt als gewogen gemiddelde</p>	<p>1,03</p> <p>0,03</p>		Aantal meldingen x het gewicht van de onderneming in de portefeuille.	<p>Provisum heeft geen kwantitatieve doelstelling voor deze indicator maar probeert bij te dragen aan het voorkomen en/of verminderen van onveilige werkomstandigheden en het verbeteren van de mensenrechten bij/door ondernemingen.</p> <p>Genomen maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitsluiten van bedrijven die duidelijk en op grove wijze de principes van het UN Global Compact schenden of die betrokken zijn bij ernstige incidenten en gebeurtenissen . <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting van de hierboven vermelde maatregel.

						- Onderzoek naar verbetering van de score op enkele SDG's.
Mensenrechten	Ontbreken van een mensenrechtenbeleid	Aandeel beleggingen in entiteiten zonder mensenrechtenbeleid	7,58%			Provisum heeft geen doelstelling voor deze indicator en stuurt niet op deze indicator. Voor 2024 voorzien we geen specifieke acties op deze indicator.

Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

De SFDR schrijft financiële marktpartijen voor om in hun beleid te beschrijven hoe zij de belangrijkste ongunstige duurzaamheidseffecten en indicatoren identificeren en te prioriteren op basis van ongunstige duurzaamheidsindicatoren. Het verantwoord beleggingsbeleid en de inzet van verschillende instrumenten om negatieve impact te beperken zijn vastgelegd in het MVB-beleid van Provisum dat laatstelijk op 24 november 2023 is goedgekeurd door het bestuur van Provisum.

Het fonds screent periodiek de aandelen- en obligatieportefeuille op (potentiële) negatieve impact, op ESG (Environment, Social en Governance) risico's/ financieel-materiele duurzaamheidsfactoren die impact hebben op de beleggingsportefeuille. Bij het screenen van de beleggingsportefeuille worden ook de (potentiële) negatieve impacts op de samenleving en milieu geïdentificeerd conform de OESO-richtlijnen. Het fonds heeft het identificeren van de negatieve impact via AFAM uitbesteed aan Sustainalytics. Die voert de volgende screenings op de aandelenportefeuille van het fonds uit:

- Global Standards Screening: beoordeelt in hoeverre een bedrijf internationale normen en standaarden overtreedt waarbij de basis de United Nations (UN) Global Compact Principles zijn. Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken gebruikt het fonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken.
- Controverse screening: identificeert ondernemingen die betrokken zijn bij incidenten en gebeurtenissen (binnen eigen bedrijf en toeleveringsketen) die mogelijk leiden tot een ondernemings- of reputatierisico als gevolg van de potentiële impact op stakeholders of de omgeving. De incidenten en gebeurtenissen worden ingedeeld in een categorie van 1 tot 5 waarbij 5 de meest ernstige gebeurtenissen en incidenten zijn. Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken gebruikt het fonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken. Ondernemingen waarbij sprake is van een controverse in de categorie 5 worden uitgesloten.

- Product Involvement screening: screening op van tevoren bepaalde producten/sectoren uit hoofde van principiële overwegingen (bijv. omdat het slecht voor de gezondheid is of voor de omgeving) of om een bepaald effect/ doel te bereiken. Er wordt gescreend op ondernemingen die betrokken zijn bij tabak, pornografie, gokken, palmolie, handwapens, arctic oil, olie uit teerzand en steenkool. Indien ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken worden deze uitgesloten.

De obligatieportefeuille wordt periodiek gescreend op landen die onvoldoende scores op het gebied van mensenrechten en/of corruptie. Landen die niet aan de minimaal gestelde eisen voldoen, worden op de uitsluitingslijst geplaatst.

Engagementbeleid

Bij engagement gaat een pensioenfonds in gesprek met de top van een onderneming om het bedrijf aan te sporen aanpassingen in de strategie of governance door te voeren teneinde meer maatschappelijk verantwoord te opereren. Engagements vergen veel tijd en schaalvoordeel helpt om toegang tot het management van ondernemingen te verkrijgen. Daarom hebben wij gekozen voor de volgende manieren om uitvoering te geven aan engagement:

1. Engagement via de beleggingsmanager: voor het directe aandelenmandaat heeft het fonds aansluiting gezocht bij het engagementbeleid van State Street. Bij de indirecte beleggingen (staatsobligaties opkomende markten en onroerend goed) waarin het fonds samen met andere beleggers in een beleggingsfonds participeert, wordt aangesloten bij het engagementbeleid van de beleggingsmanager. Een van de criteria om tot een keuze voor een beleggingsmanager te komen is het hebben van een engagementbeleid. Periodiek wordt er verantwoording afgelegd door de beleggingsmanagers over engagement.
2. Engagement via AFAM/ Sustainalytics: het fonds kiest ervoor om een extra engagement provider in te zetten om de engagement activiteiten meer kracht bij te zetten en specifieker te kunnen richten op thema's die het fonds belangrijk acht. Deze extra engagementactiviteiten heeft het fonds via AFAM uitbesteed aan Sustainalytics. Sustainalytics voert de dialoog met ondernemingen, waarbij wordt samengewerkt met andere aandeelhouders. Het belangrijkste doel van deze dialoog is om maatschappelijke problemen aan de orde te stellen en de ondernemingen aan te sporen negatieve maatschappelijke impact op te lossen. Dit leidt tot lange termijn waardecreatie. Sustainalytics heeft hier de Global Standards engagement en de Material Risk engagement voor opgezet. Bij Global Standards engagement gaat Sustainalytics in gesprek met ondernemingen die internationale normen en standaarden overtreden (non-compliant) of op de watchlist staan en worden deze aangespoord om te zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden indien van toepassing. Material Risk engagement promoot en beschermt lange termijn waardecreatie door met bedrijven met een hoog en/of ernstig risico in gesprek te gaan over financieel materiële ESG-kwesties. Daarnaast neemt Provisum ook deel aan een aantal thematische engagementtrajecten van Sustainalytics op het gebied van Environment, Social en Governance.

Verwijzingen naar internationale normen

Provisum heeft zich aan de volgende verantwoord beleggen gerelateerde codes, principes en internationaal erkende standaarden voor due diligence en verslaglegging verbonden:

- Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen (IMVB-Convenant); Provisum is ondertekenaar van het IMVB-Convenant en voldoet aan de afspraken van het Convenant,
- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen vormen mede de basis van Provisum's Beleid Maatschappelijk verantwoord beleggen;
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Het fonds ondersteunt de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (Principles). Deze principes vormen mede de basis van Provisum's Beleid voor Maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).

Historische vergelijking

Aangezien 2023 het eerste jaar is waarover Provisum bekend maakt hoe zij de SFDR-specifieke belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren aanpakt, is een historische vergelijking op dit moment nog niet beschikbaar. In de verklaring omtrent ongunstige effecten van juni 2025 wordt de eerste historische vergelijking van 2023 en 2024 gegeven.